

Aan de commissie WIOSSAN

Beste commissieleden,

Deze brief sluit aan op de eerder aan u verstuurd procesbrief d.d. 24 februari 2023 (23bb001383) en de informatie die aan u is verstrekt op de technische commissie WIOSSAN d.d. 30 maart 2023. In mijn brief van februari heb ik toegelicht waarom het huidige Rotterdams onderwijsbeleid (ROB) met een jaar is verlengd. Het biedt zowel het college als de raad de gelegenheid om de effecten van de inzet van het Nationale Programma Onderwijs (NPO), ten gevolge van de coronapandemie, in beeld te krijgen en mee te nemen in het nieuwe ROB.

Doel van de brief

In de afgelopen periode heb ik de afdeling onderwijs gevraagd om kritisch te kijken naar het gevoerde beleid en hun bevindingen met mij te delen tijdens een aantal informatieve en inspirerende sessies. Ook heb ik deze tijd gebruikt om zelf een open gesprek te voeren met diverse spelers uit het onderwijsveld op individueel niveau. Dit alles heeft mij gebracht tot de richting voor het nieuwe ROB. Met deze brief wil ik u meenemen in die richting. Vervolgens ga ik graag met u het gesprek hierover aan.

In vergelijking met vier jaar geleden constateer ik dat de situatie complexer is geworden. Zo heeft het lerarentekort zich uitgebreid naar alle sectoren van het onderwijs en is ook in de kinderopvang het krijgen en behouden van personeel een punt van grote zorg geworden. De krapte op de arbeidsmarkt betreft niet meer alleen groepsleerkrachten en docenten maar ook tal van andere functies, van onderwijsassistent tot directielid. De uitwerking van de coronacrisis maakt nog eens extra duidelijk dat de ontwikkelkansen voor lang niet alle kinderen/jongeren gelijk zijn en dat de aanpak van onderwijskansenongelijkheid om een stevige, langdurige en gezamenlijke aanpak vraagt.

Enerzijds is het nieuwe ROB een voortzetting van het langetermijn-onderwijsbeleid zoals is vastgelegd in het Masterplan Onderwijs (2017) en een continuering van de effectieve delen van het beleid van de afgelopen jaren (Gelijke Kansen voor Elk Talent, gemeentelijk deel NPO).

Anderzijds wil ik met het nieuwe ROB de rol van de gemeente aanscherpen. Schoolbesturen, OCW/Inspectie en gemeente streven allen naar het beste onderwijs voor Rotterdamse leerlingen. Ieder vanuit de eigen rol, maar met een gezamenlijk doel. Met zoveel partijen werken aan hetzelfde doel vraagt om het scherp formuleren van de rol en verantwoordelijkheid.

Ik zie de rol van de gemeente binnen het onderwijsveld als aanvullend op de inzet vanuit schoolbesturen en OCW/Inspectie. Ik heb geconstateerd dat scholen de behoefte hebben aan ondersteuning vanuit de gemeente bij de maatschappelijke opgaven zoals het personeelstekort en de wachtlijsten in de zorg, naast de wettelijke taken die gemeente heeft. Daar waar de gemeente bij deze vraagstukken het verschil kan maken, daar waar onze expertise en meerwaarde ligt, zie ik de rol van de gemeente en wil ik de regie voeren.

Uitgangspunt van het beleid: het kind centraal

Binnen het nieuwe ROB stel ik het kind centraal en zijn/haar onderwijscarrière. Ik leg hierbij de nadruk op de startpositie van het kind. Juist op een jonge leeftijd zijn er nog veel mogelijkheden om de effecten van eventuele onderwijsachterstanden te beperken. Focus op twee tot vier jarigen vertaalt zich in onderwijswinst in de verdere onderwijscarrière. Met inzet op het verminderen van drempels bevorderen we de doorstroom in de onderwijscarrière van een kind en vergroten we de kansen voor elke Rotterdamse leerling om zich optimaal te ontwikkelen en zo uit te groeien tot een gelukkige en participerende burger van onze samenleving.

Om de focus op het kind te houden wordt het nieuwe ROB ingedeeld in hoofdstukken die overeenkomen met de verschillende fasen binnen een onderwijscarrière.

Van 9 thema's naar 4 speerpunten

De negen thema's uit Gelijke Kansen voor Elk Talent gaan plaats maken voor vier speerpunten. Het eerste speerpunt van het nieuwe ROB is het investeren in de voorschoolse educatie (ve). Iedere peuter die dat nodig heeft zou deel moeten kunnen nemen aan ve om met een betere startpositie aan de onderwijscarrière te beginnen.

Daarnaast zijn er drie speerpunten die we gedurende de gehele schoolcarrière van de leerling terug zien komen:

- *Personeelstekort*, met goede pedagogisch medewerkers, leraren, schoolleiders en schoolbestuurders ontstaat goed onderwijs;
- *Onderwijskwaliteit*, het bevorderen van onderwijskwaliteit door te faciliteren dat scholen zich kunnen concentreren op hun kerntaken;
- *Aansluiting onderwijs-jeugdhulp*, voor alle peuters/leerlingen/studenten met een ondersteuningsbehoefte een passend aanbod om onbelemmerd hun onderwijsloopbaan te kunnen doorlopen;

Deze vier speerpunten staan voor vier grote maatschappelijke opgaven. Opgaven waarvoor we als gemeente een bijdrage aan de oplossing kunnen leveren. In het nieuwe ROB beschrijf ik waaruit deze bijdrage zal bestaan. Dat gezegd hebbende, ben ik me ervan bewust dat ik deze maatschappelijke opgaven niet alleen kan oplossen.

Zowel voor de schoolbesturen als voor mijn collega-wethouders met aanpalende beleidsvelden (samenwerkingsverbanden, instellingen voor kinderopvang, CJG) ligt hier medeverantwoordelijkheid.

Met het onderwijsbeleid wil de gemeente samen met de onderwijspartners een positieve invloed hebben op de Rotterdamse leerlingen en de onderwijscarrière. Daarbij wil de gemeente haar inzet doelmatig besteden en zichtbaar kunnen maken. Ik zal daarom de inzet van de concrete beleidsmaatregelen monitoren. Het scholenveld en de kinderopvang zullen hiervoor de benodigde data moeten aanleveren. Er zijn echter grenzen aan die monitoring: er zijn veel factoren die invloed hebben op de verschillende speerpunten. De gemeente kan slechts een beperkt aantal ervan beïnvloeden en het effect van onze inzet op die factoren is niet altijd rechtstreeks meetbaar.

Wanneer ik het over het onderwijsveld heb, maak ik geen onderscheid tussen regulier onderwijs en het gespecialiseerd onderwijs. In de uitwerking van het beleid houd ik rekening met de specifieke behoefte van gespecialiseerde onderwijsinstellingen en stuur ik op het zoveel mogelijk bij elkaar brengen van het regulier en gespecialiseerd onderwijs. Dit heeft ook een fysiek aspect dat terugkomt in het IHP (Integraal Huisvestings Plan).

Korte uitwerking van de speerpunten over de hoofdstukken heen

Investeren in het jonge kind

Het jonge kind zit vol potentie, maar sommige jonge kinderen lopen helaas onderwijsachterstanden op. Deze onderwijsachterstanden kun je het beste op jonge leeftijd aanpakken, daarom wil ik zoveel mogelijk jonge kinderen met een risico op onderwijsachterstand gebruik laten maken van het aanbod van de gemeente. Ik wil daarbij zoveel mogelijk belemmeringen die ouders ervaren om gebruik te maken van weg nemen. Met als inzet dat iedere peuter die dat nodig heeft deel zou moeten kunnen nemen aan voorschoolse educatie om met een betere startpositie aan de onderwijscarrière te beginnen. Hiervoor komt een wijkgerichte aanpak met verschillende maatregelen. Voor de lange termijn ga ik het oprichten van IKC's (Integraal Kind Centra) bevorderen.

Personeelstekort

Onderwijs is mensenwerk; voldoende en gekwalificeerde leerkrachten zijn een voorwaarde voor goed onderwijs. Voor alle leeftijdsfasen en soorten onderwijs is een tekort aan personeel. Dat geldt niet alleen voor leraren en pedagogisch medewerkers, maar ook voor ondersteunend personeel en leidinggevendend/directies. Voor de aanpak van het lerarentekort werken we in Rotterdam intensief samen met kinderopvang, scholen, schoolbesturen en opleiders, zowel binnen mbo, hbo als universiteit. Hoofdpijnen van de inzet zijn verhogen van de instroom, behouden en binden aan de stad van personeel én het anders organiseren van het onderwijs. Deze gezamenlijke aanpak wil ik zoveel mogelijk doorzetten in het nieuwe ROB. Dit kunnen we niet alleen; voor de uitvoering van de gehele aanpak zijn we ook afhankelijk van rijksmiddelen.

Onderwijskwaliteit

In Rotterdam zetten alle scholen zich dagelijks in voor het leveren van goede onderwijskwaliteit. De dynamiek in Rotterdam vraagt veel van onze scholen. Ik constateer dat scholen om optimale onderwijskwaliteit te kunnen leveren behoefte hebben aan ondersteuning vanuit de gemeente. Ik noem dit de schil om de school. Dit sluit aan bij de verantwoordelijkheid die ik voel om ervoor te zorgen dat het onderwijs in Rotterdam van goede kwaliteit is en blijft. Daarom ga ik als wethouder Onderwijs verschillende maatregelen nemen om de schil om de school te versterken. U vindt dit terug in de collegetarget voor het onderwijs, de continuering van het beleid gericht op educatief partnerschap en het beschikbaar stellen van een speciaal kwaliteitsbudget dat door het onderwijs kan worden aangevraagd gericht op specifieke thema's.

Voor het mbo geldt dat ik met een mbo-uitvoeringsagenda zal komen waarin ik mijn beleid en plannen voor het mbo verder uitwerk. Hierbij zal ik mij onder andere richten op het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het versterken van de samenwerking tussen de gemeente, mbo-scholen en het bedrijfsleven én het terugdringen van voortijdige uitval van leerlingen.

Aansluiting onderwijs-jeugdhulp

Elk kind is uniek en verdient aandacht. Voor sommige kinderen is er net iets meer nodig. Kinderen met een ondersteuningsbehoefte hebben soms (tijdelijk) extra zorg nodig om het mogelijk te maken dat ze het onderwijs kunnen blijven volgen. Een goede samenwerking en aansluiting tussen onderwijs en zorg/ondersteuning is daarbij belangrijk. Om scholen hierin te ondersteunen ga ik samen met collega-wethouders Buijt en Achbar deze inzet van de gemeente vormgeven met onder andere de inzet van schoolzorgteams. Ook zet ik in op het versterken van de expertiserol van het gespecialiseerd onderwijs o.a. door hen via het onderwijshuisvestingsbeleid ook fysiek dichterbij elkaar te brengen.

Samenwerken met het onderwijsveld

De gezamenlijke Rotterdamse bestuurders van onderwijs en kinderopvang hebben mij hun Rotterdamse Onderwijsagenda aangeboden. De Rotterdamse Onderwijsagenda en de richting van het nieuwe ROB sluiten op elkaar aan. Deze gelijkgestemdheid is ook teruggekomen in de verkennende gesprekken die ik recent heb gevoerd met een afvaardiging van de Rotterdamse onderwijs- en kinderopvangbestuurders. Er is draagvlak bij de besturen voor een groter accent op de voorschoolse educatie. De besturen zijn blij met het verstevigen van de schil rondom de school, waarmee de gemeente sterker dan in het verleden een faciliterende rol zal vervullen. Met het onderwijsveld heb ik afgesproken om over de uitwerking van de verschillende speerpunten het gesprek aan te gaan. De maatregelen van de gemeente moeten zo min mogelijk dubbel met de maatregelen van het Rijk en het onderwijsveld zelf, en waar mogelijk elkaar versterken.

Budgettaire veranderingen

Het onderwijsbeleid wordt gefinancierd uit de begroting van het programma Onderwijs. Na de zomer volgt een gedetailleerde uitwerking van de bijhorende begroting en de subsidieregeling. De financiële richting is echter al duidelijk: we investeren meer in voorschoolse educatie en de schil om de school.

Deze beweging betekent dat de beschikbare middelen voor schoolontwikkeling in het primair en voortgezet onderwijs zullen afnemen.

Hoe nu verder

Ik ga graag met u in de commissie het gesprek aan over het verder invullen van de richting van het nieuwe ROB. De inbreng vanuit uw commissie en de gesprekken met het onderwijsveld die ik nu aan het voeren ben, verwerk ik in de zomer in het beleidskader. Na de zomer zal ik aan de hand van dit uitgewerkte beleidskader nogmaals gesprekken voeren met het onderwijsveld. Mijn streven is om 30 november 2023 het nieuwe ROB aan de gemeenteraad ter besluitvorming voor te leggen.

Met vriendelijke groet,

Said Kasmi
Wethouder Onderwijs, Cultuur, Evenementen